

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Bożena Jaskuła</i>
Protokolant:	Justyna Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2015 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **J. C. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7 200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. nieuiszczone przez powoda koszty sądowe przyjmuje na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 października 2014 r. (data stempla na kopercie – k. 9) powód J. C. (1) wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego kwoty 15 000 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz zażądał wydania przez Sąd cywilny określonych orzeczeń w jego sprawach karnych, a wskazanych w treści pozwu. Swoje roszczenie powód wywodził z bezpodstawnego w jego ocenie pobytu w zakładzie karnym. J. C. (1) jako źródło domniemanej krzywdy wskazał działania Sędziów Sadu Najwyższego, którzy w ocenie powoda, oceniając prawidłowość prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego, dopuścili się szeregu działań bezprawnych, których skutkiem było utrzymanie w mocy wyroku karnego i odbywanie przez powoda kary pozbawienia wolności (k. 3-8v.)

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 stycznia 2015 r. (data stempla na kopercie – k. 47) pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. W przypadku zaś nieuwzględnienia tego wniosku pozwany wniósł o odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w zakresie wniosków powoda o wstrzymanie wykonania orzeczenia o sygn. akt XIV K 115/10, o wydanie orzeczenia w przedmiocie niedopuszczalności postępowania karnego w sprawie 4 Ds. 2177/08 i wydania orzeczenia w przedmiocie nakazu wznowienia i uchylenia orzeczenia o sygn. akt XIV K 115/10 Sądu Okręgowego w Gdańsku. Ponadto Prokuratura Generalna Skarbu Państwa wniosła o oddalenie powództwa w pozostałej części, ewentualnie w całości, oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu na rzecz pozwanego wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (k. 34-43).

W dalszym toku sprawy stanowisko stron nie uległo zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 15 lipca 2011 r. wydanym w sprawie sygn. akt XIV K 115/10 powód J. C. (1) został uznany za winnym tego, że w okresie od 23 marca 2008 r. do 08 października 2008 r. w R., działając z góry powziętym zamiarem, stosując przemoc w postaci przytrzymywania rękoma, wielokrotnie doprowadził swojego syna J. C. (2) do obcowania płciowego, wkładając mu swojego członka do ust, przy czym zachowań tych dopuścił się działając ze szczególnym okrucieństwem, co zostało zakwalifikowane w oparciu o art. 4 § 1 k.k. jako przestępstwo z art. 197 § 1 i 4 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r.) w zbiegu z art. 200 § 1 k.k. w zbiegu z art. 201 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. Za popełnienie powyższego przestępstwa powód został skazany na karę 10 lat pozbawienia wolności, skierowany na leczenie ambulatoryjne i orzeczono wobec niego zakaz kontaktowania się z małoletnim synem przez okres 4 lat. (**okoliczność bezsporna / dowód:** wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 15 lipca 2011 r., sygn. akt XIV K 115/10 - k. 1110-1112 w aktach sprawy o sygn. akt XIV K 115/10).

W toku postępowania apelacyjnego (sygn. akt. II AKa 45/12) Sąd Apelacyjny w Gdańsku wystąpił do Sądu Rodzinnego o wyznaczenie kuratora dla małoletniego J. C. (2) (**dowód:** zarządzenie - k. 1294 w aktach sprawy o sygn. akt XIV K 115/10). Na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2012 r. wyznaczony kurator złożył wniosek o ściganie powoda (**dowód:** protokół rozprawy - k. 1328 w aktach sprawy o sygn. akt XIV K 115/10). Następnie Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2012 r. utrzymał w mocy skazujący wyrok Sądu I instancji, uznając apelację za całkowicie bezzasadną (**okoliczność bezsporna / dowód:** k. 1330-1331 w aktach sprawy o sygn. akt XIV K 115/10).

Postanowieniem z dnia 09 stycznia 2013 r. wydanym w sprawie sygn. akt III KK 333/12 Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację obrońcy powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26 kwietnia 2012 r. (**dowód:** postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 09 stycznia 2013 r., sygn. III KK 333/12 - k. 77-79 w aktach sprawy o sygn. akt III KK 333/12).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o bezsporne między stronami okoliczności, na podstawie ww. dokumentów. Sąd uznał je za w pełni wiarygodny materiał dowodowy, bowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich prawdziwości. Wskazane dokumenty były dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 k.p.c, bowiem pochodziły od organów władzy publicznej i organów państwowych, tj. Sądu Najwyższego i Prokuratury Generalnej. W związku z powyższym przysługiwało im domniemanie prawdziwości treści w nich zawartych, wobec nie zakwestionowania ich przez strony niniejszego procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wobec bezspornego stanu faktycznego sprawy, istota przedmiotowego procesu sprowadzała się do ustalenia, czy działania Sędziów Sadu Najwyższego, oceniających prawidłowość prowadzonego przeciwko pozwanemu postępowania karnego, były bezprawne, a jeśli tak, to czy w ich efekcie powód doznał szeroko pojętej szkody, która uzasadniałaby dochodzone pozwem roszczenia.

W toku procesu powód wskazał różnorodne podstawy prawne swoich żądań poczynając od przepisów materialnego i procesowego prawa cywilnego, poprzez normy Konstytucji RP, a na regulacjach materialnego i proceduralnego prawa karnego kończąc. W tym miejscu należy zważyć, że kwalifikacja prawna stanu faktycznego należy do Sądu, gdyż Sąd co do zasady nie jest związany wskazaną przez powoda podstawą prawną roszczenia. Sąd jest zobligowany rozpatrzyć sprawę wszechstronnie i wziąć pod rozwagę wszystkie przepisy prawne, które winny być rozważane w konkretnej jednostkowej sprawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie I CK 32/05, LEX). Biorąc pod uwagę powyższe, mając przy tym jednak na względzie również przytaczane przez powoda konkretne podstawy prawne, Sąd uznał, że powód zmierzał do uzyskania ochrony prawnej na podstawie trzech grup norm prawnych: o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną wydaniem prawomocnego orzeczenia, o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej oraz o ochronie dóbr osobistych. Wspólnym mianownikiem powołanych przez powoda instytucji prawnych jest bezprawność

działania organów Państwa, przy czym różnią się one zakresem ciężaru dowodu, jeśli chodzi o wykazanie zaistnienia tej przesłanki, oraz rodzaju szkody podlegającej wynagrodzeniu.

Podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy ma dokonanie oceny zdarzeń, z zaistnieniem których powód łączy szeroko rozumianą odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego Skarbu Państwa. W przypadku Sądu Najwyższego jest to wydanie orzeczenia w przedmiocie oddalenia jako oczywiście bezzasadnej kasacji obrońcy powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26 kwietnia 2012 r. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 09 stycznia 2013 r., sygn. III KK 333/12). Zakwestionowane przez powoda zdarzenia były bez wątpienia dla niego niekorzystne, ustalenia wymaga jednak przede wszystkim, czy były one również niezgodne z prawem. Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy nie sposób przyjąć, aby miały one charakter bezprawny.

Według art. 417 § 1 k.c., za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa. Przez „niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie”, przy uwzględnieniu art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, rozumie się działanie sprzeczne z przepisami, zgodnie z konstytucyjnym ujęciem jego źródeł. Innymi słowy, chodzi o każde obiektywnie sprzeczne z prawem działanie władzy publicznej. Natomiast w odniesieniu do prawomocnych orzeczeń sądowych przyjęto inne, autonomiczne pojęcie bezprawności w postaci „orzeczenia niezgodnego z prawem”.

Kategoria „bezprawności judykacyjnej” jest węższa od bezprawności obiektywnej z art. 417 § 1 k.c. Względ na specyfikę władzy sądowniczej obdarzonej atrybutem niezawisłości sędziowskiej sprzeciwia się przyjęciu, że każde obiektywnie niezgodne z prawem orzeczenie, niezależnie od stopnia tej niezgodności, stanowi działanie, które może być źródłem odpowiedzialności Skarbu Państwa. Działalność orzecznicza sądów wymaga bowiem zapewnienia sędziom pewnego zakresu władzy dyskrejonalnej, ponadto polega ona na konieczności interpretacji i stosowania przepisów zawierających pojęcia nieostre i ocenne, co może prowadzić do przyjmowania różnych interpretacji przez sądy tych samych przepisów w podobnych stanach faktycznych.

Pojęcie orzeczenia „niezgodnego z prawem”, jak przyjmuje się jednolicie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, Nr 1, poz. 17, z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, Nr 2, poz. 35), nie obejmuje każdego orzeczenia obiektywnie sprzecznego z prawem, lecz tylko takie, którego niezgodność z prawem jest oczywista, rażąca i przybiera postać kwalifikowaną. Orzeczeniem niezgodnym z prawem jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35 oraz z dnia 4 grudnia 2013 r., II BP 6/13). Przedstawiona wyżej wykładnia „bezprawia judykacyjnego” została uznana za zgodną z art. 77 ust. Konstytucji RP w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 września 2012 r., SK 4/11 (OTK-A 2012, Nr 8, poz. 97). Z tych względów badanie zasadności roszczenia odszkodowawczego za wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia polega na ocenie, czy sąd dopuścił się wadliwej wykładni bądź błędnego zastosowania przepisów w stopniu kwalifikowanym w wyżej przedstawionym znaczeniu. Tego rodzaju sytuacja nie zachodzi wówczas, gdy sąd wybiera jeden z możliwych wariantów interpretacji przepisów, które stosuje w sprawie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 stycznia 2006 r., II BP 1/05, OSNP 2006, nr 23-24, poz. 351, z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, Nr 2, poz. 35, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2014 r., V CNP 32/13).

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 09 stycznia 2013 r. Sąd Najwyższy wskazał, że kasacja zgodnie z art. 519 k.p.k. jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przeciwko wyrokowi wydanemu przez sąd odwoławczy. Zgodnie z treścią art. 523 § 1 k.p.k. sprzed 01 lipca 2015 r. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary. Sąd Najwyższy prawidłowo wskazał, że wniesienie kasacji nie może być próbą podjęcia ponownej kontroli odwoławczej wyroku I instancji. Zarzuty zawarte w kasacji obrońcy oskarżonego w ocenie Sądu Najwyższego stanowiły zaś próbę nieuprawnionej powtórnej kontroli

odwoławczej wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 15 lipca 2011 r. Taka kontrola nie jest zaś dopuszczalna w oparciu o nadzwyczajny środek zaskarżenia, jakim jest kasacja.

W konkluzji przedstawionych rozważań stwierdzić należy, że powód nie zdołał wykazać bezprawnego zachowania pozwanego Skarbu Państwa, co uzasadniało podjęcie decyzji o oddaleniu powództwa bez analizy pozostałych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w pkt. I wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadą kosztów celowych na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Ponieważ powód przegrał sprawę w całości, powinien on zwrócić pozwanemu poniesione przez niego celowe koszty procesu. W przedmiotowej sprawie stanowiła je kwota 7 200 zł należna Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa tytułem kosztów zastępstwa procesowego, ustalona na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 08 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa w zw. z § 6 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 461 - t.j.). Sąd orzekając o kosztach procesu nie dostrzegł przy tym żadnych podstaw do zastosowania w sprawie art. 102 k.p.c. (pkt II. wyroku).

Nie uiszczone przez powoda koszty sądowe Sąd przejął na rachunek Skarbu Państwa (pkt III. wyroku).